

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

קרח

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק חי

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

לעילוי נשמת
ר' משה ב"ר שלום ע"ה פרץ
נפטר ביום ח' תמוז ה'תשס"ח
ת. נ. צ. ב. ה.
*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

הי' שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.
 יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.
 המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).
 שיחות הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".
 מעיין חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.
 האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770, על-ידי "ועד להפצת שיחות".
חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.
 להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות קהילות בשבת, בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.
 ילקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).
 דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.
 לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת "אהלי תורה", ניו-יורק.
 דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ישיחת ש"פ שופטים ה'תנש"א

מדור מיוחד לספרים וחוברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

א. "אלקי הרוחות לכל בשר"

בפרשתנו¹ מסופר, שכאשר אמר ה' למשה ולאהרן, "הבדלו מתוך העדה הזאת ואכלה אותם כרגע", הם טענו לפניו: "אֵל אלקי הרוחות לכל בשר, האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף?".

הסיבה לכך שלפני טענתם, "האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף" הם הקדימו את המילים, "אֵל אלקי הרוחות לכל בשר" – מוסברת על-ידי רש"י, המפרש את המילים, "אֵל" אלקי הרוחות – "יודע מחשבות", כיוון ש"לפניך גלויות כל המחשבות ויודע אתה מי החוטא, האיש אחד² הוא החוטא ואתה על כל העדה תקצוף אמר הקדוש-ברוך-הוא: יפה אמרת³ אני יודע ומודיע מי חטא ומי לא חטא".

אין מובן: לשם מה הכרחית כאן ההדגשה שהקדוש-ברוך-הוא הוא "אלקי הרוחות לכל בשר", והרי לצורך הטענה ש"האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף" די היה במילים "אֵל אלקי הרוחות", ללא התוספת, "לכל בשר".

ועוד אין מובן: בתלמוד ירושלמי⁴ נאמר ש"אחד השומע קללת השם מישראל, ואחד השומע מפי העכו"ם חייב לקרוע, מאי טעמא? אני ה' אלקי כל בשר..."⁵, כלומר, "כל בשר" כולל גם לא-יהודים. ואם כך, יש קושי בעניננו: מהו הקשר בין העובדה שהקדוש-

ברוך-הוא "יודע מחשבות" גם של לא-יהודים ("לכל בשר") לבין הטענה של "האיש אחד יחטא ועל כל העדה (בני ישראל) תקצוף"⁶? לכאורה, הקדמת מילים אלו תוך ההדגשה של "לכל בשר", מתאימה היתה לטענתו של אברהם אבינו⁷ בענין סדום (הדומה לעניננו): "האף תספה צדיק עם רשע", כי שם מדובר על לא-יהודים, והנה שם אין מילים אלו מוזכרות כלל בדבריו של אברהם אבינו, והוא מסיים רק במילים, "השופט כל הארץ לא יעשה משפט"⁸.

ב. טענת משה ואהרן

ההסבר לכך הוא: טענת משה ואהרן, באופן כללי, התבססה על כך, שהקדוש-ברוך-הוא יודע בברור, בידיעתו ובהשגחתו הפרטית, מי היה החוטא האמיתי מבין עדת קרח, ושהיה רק אחד כזה, כלשון רש"י: "האיש אחד הוא החוטא".

וכפי שהוסבר כבר בהרחבה⁹ אודות המשל שרש"י מביא כאן: "מלך בשר ודם ססרחה עליו מקצת מדינה אינו יודע מי החוטא. לפיכך כשהוא כועס נפרע מכולם אבל אתה... ויודע אתה מי החוטא", ומכך מובן שעדת קרח לא חטאו ככוונה למרוד בקדוש-ברוך-הוא, אלא נתפתו ונמשכו לכך על-ידי קרח¹⁰, ולכן אין

(6) ועד"ו יש להקשות בדברי משה בפ' פינחס (כו, טז): יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה (דבני"י). ואכ"מ.

(7) וירא יח. כג.

(8) שם, כה.

(9) ראה לקו"ש שם.

(10) פרש"י פרשתנו שם, יט. – בנוגע הר"ג איש שנאמר בהם (פרשתנו יז, ג), "החטאים האלה בנפשותם" – ראה לקו"ש שם הערה 22.

(1) טז, כא-כב.

(2) ראה לקו"ש ח"ג ע' 54, שאין זה דיבור בפ"ע ברש"י כ"א המשך לדיבור הקודם.

(3) כ"ה בכמה דפוסים. וראה לקו"ש שם הערה 14.

(4) סנהדרין פ"ז ה"ח.

(5) ירמ' לב, כז.

בעצמו פותח כאן בהתבטאות, „לפניך גלויות כל המחשבות“, ומתאים היה אפוא שימשיך באותו סגנון „וידוע לפניך“¹⁴?

ההסבר לכך: כידוע¹⁵, ישנן שתי דרגות בידיעה (ובהשגחה) העליונה:

א) הידיעה (וההשגחה) באופן של „גלוי וידוע“ – ללא „התלבשות“ בתוך הבריאה, אלא כתוצאה הכרחית „הכל גלוי וידוע לפניו ממיילא“. ואמנם, גם ידיעה זו חלה על כל פרט ופרט, אך כיוון שידיעה זו היא נעלית מהתלבשות בנבראים, ונבדלת מהם, הרי היא חלה על כל הנבראים באופן שווה, והיא נעלית מכך שיחול שם פגם¹⁵, כביכול, על-ידי מעשה התחתונים, ושההבדלים ביניהם יתפסו בה מקום.

ב) הידיעה (וההשגחה) באופן של „ידוע“, הוא עוסק כביכול בידיעה זו, בדרך „התלבשות“. בסוג זה של ידיעה (והשגחה) ישנם הבדלים בהתאם לדרגת כל נברא, ולפיכך גובע ענין השכר והעונש בדרגות שונות, לפי מעשה התחתונים, דוקא מידיעה¹⁶.

ולכן מדייק רש"י בלשונו „ידוע“ (ולא „ידוע“), כי לכאן קשורה הידיעה הפרטית, שממנה גובע ענין שכר ועונש. ועוד: שייכת לכאן ידיעה באופן של התלבשות, „היכנסות“ לתוך פרטי הענינים של עדת קרח, עד לאופן של „מודיע“, מי רק נגרר כ„סרחון“, ומי החוטא“.

הם נכללים בסיווג של „חוטא“, אלא שעשו זאת באופן ש„סרחה עליו מקצת מדינה“, בדרך של „סרחון“.

וזאת היתה טענתם: כיון שהקדוש-ברוך הוא הוא „יודע מחשבות“ ומבחין בין „חטא“ לבין „סרחון“ – ש„חוטא“ ומורד ממש היה אחד בלבד („האיש אחד יחטא“ – „האיש אחד הוא החוטא“), והוא גרם ל„סרחון“ של כל העדה (ואשם אף בכך) – הרי צריך הקדוש-ברוך-הוא להפריד גם בעונש בין „סרחון“ לבין „חטא“ ולהעניש רק את ה„חוטא“.

[בכך מובן מדוע אין מוצאים הקדמת מילים אלו „אלקי הרוחות“, או ענין בדומה לזה, אצל טענתו של אברהם אבינו, כיוון ששם היתה הבחנה רק בין צדיק לרשע, הבחנה הנראית גם בגלוי, במעשה, ולא היה שם הסוג של „סרחון“, ולפיכך איננה נדרשת ידיעת המחשבה להבחנה בין „סרחון“ ובין „חטא“].

ג. „יודע“ ולא „ידוע“

כמו-כן יש להבין את הדיוק בלשון רש"י, המתבטא כאן בביטוי „יודע מחשבות .. ויודע אתה מי החוטא“, וכך גם בתשובתו של הקדוש-ברוך-הוא: „אני יודע“, ואיננו משתמש בביטוי „ידוע“ שהוא ה„לשון¹¹ השגור בדברי חז"ל¹² גלוי וידוע¹³ לפני מי שאמר והיה העולם“, ובמיוחד כאשר רש"י

(11) ל' אדה"ו – תו"א ד"ה אדרה נא (יד, ד). ולהעיר ממרו"ל בכ"מ: גלוי וידוע לפני (שבת נה, א. ועוד) – ובאם לא ה' אדה"ו מעתיק כאן הסיום „מי שאמר והי' העולם“ ה'י' כולל גם מחו"ל אלו. וי"ל שמרמוז בזה עוד דוגמא ורא' מאמרם „שאמר והי' העולם“ (ולא – „שמחיהו העולם“ וע"ד החילוק בין „ציווה ונבראו“ ו„ברא אלקים“ – תו"א מג"א צו, ג).

ועוד ענין – שאפילו בדרגת הטהוות עולמות – ג"כ ישנו האופן ד„גלוי וידוע“

(12) עירובין יג, ב. ובכ"מ.

(13) וראה מפרשים לאבות פ"ג מט"ו: הכל צפוי.

(14) וכפרש"י פינחס שם (בפי' „אלקי הרוחות“): „גלוי וידוע לפניך כו“.

(15) תו"א שם (שם ואילך). סהמ"צ להצ"צ מצות ע"ע פ"ב (ובהגהה). ד"ה והנה נת"ל תרס"ג.

(15*) וכמרו"ל מתישין כח גדול של מעלה (איכ"ר א, ו). וראה בארוכה שלי"ה שער הגדול (כט, ב ואילך).

(16) ראה תניא ספכ"ד בהגהה.

לעילוי נשמת

ותיק וחסיד אי"א עוסק בצ"צ באמונה

מסור ונתון לעשות צדקה וחסד

בעל מעשים ומרץ ורב פעלים

הרה"ח התמים ר' שניאור זלמן ע"ה

בן הרה"ח התמים ר' יצחק אלחנן הלוי הי"ד

שגלוב

מקושר מאוד לכ"ק אדמו"ר מה"מ מליובאוויטש

ממיסדי ומנהלי הארגון "פרי"

לקרב את היהודים עולי רוסיא לאביהם שבשמים

ולהכניסם בבריתו של אאע"ה

המדריך והמשפיע שלהם ורבים השיב מעון

הפיץ תורה ע"י שיעוריו הרבים

ממנהלי ופעילי מבצע תפילין וכו'

השקיע כוחות רבים לטובת שכונת המלך

ולחיזוק כבוד רבני ליובאוויטש

זכה להעמיד דורות חסידים ואנשי מעשה

נפטר בשם טוב

כ"א תמוז ה'תשס"ו

ת' נ' צ' ב' ה'

טבע העולם, אז די וועלט אליין איז מסייע צו צמיחת הגאולה.

(משיחות יום ה' פ' קרח, בדר"ח תמוז ו"ש"פ קרח, ג' תמוז תנש"א)

אמנם עדיין יכולה להיות השאלה – כפי שכמה שואלים: אפילו כאשר אני בעצמי עושה את עבודתי בשלימות, עד שאני מגיע לדרגה שמציאותי היא "יפוצו" (תכלית הביטול) – מה התועלת בזה, כאשר "אתם המעט מכל העמים"¹, ובעולם סביב ישנם שבעים אומות שהם ריבוי עצום בכמות בערך להכבשה אחת.²

ובסגנון אחר: מה יאמר העולם ומה יאמרו האומות על כך שיהודי עושה את עבודתו ד"יפוצו מעינותיך חוצה", ובמיוחד – בקירוב הגאולה האמיתית והשלימה, הרי אין הם מבינים מה פירוש הדבר?! אמנם זוהי עבודה גדולה ונעלית ביותר – אבל צריכים לכאורה להתחשב – טוען הוא – עם העולם!

והמענה על זה הוא: העולם כבר מוכן! כאשר יהודי יעשה את עבודתו כדבעי – באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, וביחד עם זה כפי שזה משובש בכלים דלבושי הטבע – יראה איך שהעולם, טבע העולם ואומות העולם מסייעים לו בעבודתו.

. . . עאכו"כ עכשיו, כאשר כו"כ ממניעות ועיכובים אלו אינם [וכאמור לעיל, שגם במדינה ההיא נעשו שינויים גדולים לטוב], ואדרבה – בעולם עצמו רואים את הנסים והנפלאות שמתרחשים בפרט בשנים האחרונות [שנת נסים, ושנת אראנו נפלאות] – כבר הגיע הזמן, שהגם שצריך להיות ענין שלמעלה ממדידה והגבלה – נסים ונפלאות, עד לנסים ונפלאות דגאולה האמיתית והשלימה – ה"ז חודר גם בטבע העולם, שהעולם עצמו מסייע לצמיחת הגאולה.

סודרו בסדר שאר אישי מיני בע"ח .. ומפני זה היא קל להרגם"²².

לפי שיטה זו איננה מובנת, לכאורה, הטענה "אלקי הרוחות... האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף": אם אין עליהם השגחה פרטית, אלא השגחה כללית, כעל דומם-צומח-חי, הרי אין שום מקום לדרוש מן הקדוש-ברוך-הוא "לרדת" אליהם באופן של "התלבשות" ולהבחין בין אלה שרק "סרחו" לבין ה"חוטא" ממש²³, אלא מתאים העונש של "ואכלה אותם כרגע" – בשוה?

ה. שני סוגים בהשגחה העליונה

אך לאמיתו של דבר, אין כאן שום קושי. הדברים יובהרו על-פי הסברו של אדמו"ר האמצעי²⁴, שדעתו של הרמב"ם, שאין השגחה פרטית על דומם-צומח-חי (וכן על הרשעים), אינה מהווה סתירה (לשיטתו של הבעש"ט²⁵), שקיימת השגחה פרטית על כל הנבראים, כיוון שבהשגחה העליונה קיימים, באופן כללי, שני סוגים²⁶:

(א) השגחה פנימית: השגחה שהיא גלויה.

22 ולהעיר ג"כ מהא ד(ככלל) כב"נ אין חילוק בעונשים דכולם במיתה (סנהדרין נו, א). וראה לקו"ש ח"ח ע' 168.
23 פשוט שלכו"ע יודע הוא כל הפרטים ופרטי פרטיות, וכמ"ש בעיקרים מ"ד פ"ז (נעתק ברשימה הנ"ל שם ע' 279) – אבל מ"מ, הענין דשכר ועונש תלוי בהשגחה ואינו שייך לידעיה זו – ראה עיקרים שם.
24 דרך חיים שער התשובה פ"ט (יג, א"ב). וראה לקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 187.
25 ראה בארוכה הוספות לכתר שם טוב סקו"ט ואילך. וש"נ.

26 וראה ג"כ אה"ת וירא ד"ה אשר יאמר (קג, א ואילך). ד"ה צהר תעשה תרע"ג.
ולהעיר ג"כ מבחיי (וירא יח, יט (ושם): "וזה דעת הרמב"ן בפסוק זה"). והובא בקה"י ע' השגחה דההשגחה פ' במין האדם מתחלקת לשני חלקים: (א) להשגיח במעשיו, וזה בכל אדם מישראל או באומות. (ב) להגן מן המקרים, וזהו רק לצדיקים.

ד. שיטת הרמב"ם לגבי ההשגחה על רשעים

ידועה שיטת הרמב"ם (במורה נבוכים^{16*}), שרק על מין האדם יש השגחה פרטית – על האדם הפרטי, בעוד שבדומם-צומח-חי ישנה השגחה רק על המין באופן כללי, ולא על פרטיו השונים.

ובתוך מין האדם אין ההשגחה שווה לגבי כולם, אלא היא חלה על בני-האדם לפי דביקות שכלם באלקות¹⁷, ומן ה"סכלים הממרים" והרשעים, שאין להם כלל דביקות-שכל באלקות, מסיר הקדוש-ברוך-הוא את ההשגחה הפרטית, וההשגחה עליהם היא כהשגחה על דומם-צומח-חי ("נמשל כבהמות נדמו"¹⁸) – השגחה כללית.

וכפי שכתוב¹⁹, "והסתרת פני מהם... ומצאוהו רעות רבות וצרות... על כי אין אלקי בקרבי מצאוני הרעות האלה". כלומר, כאשר עם ישראל מתנתק מן האלקות, הרי הוא נעשה "מופקר למקרה"²⁰, והצרות באות עליו בדרך של "מציאה" – מעצמן, כביכול.

אם ההשגחה על הרשעים דומה להשגחה על דומם-צומח-חי – השגחה כללית בלבד, הרי מובן, שאפילו כאשר הם נענשים מלמעלה, לא באופן של "מופקר למקרה", אלא כאשר גלוי שהעונש בא בהשגחה מלמעלה (ובענינו: "בריאה יברא ה'"), בכל זאת אין העונש מגיע באופן פרטי, אלא באופן כללי. בדומה למה שכתב שם²¹ הרמב"ם, "סכלים הממרים ..

16* ח"ג פי"ד יח. וראה בס' שנעתקו ברשימה, השגחה פרטית – לקו"ש ח"ח ע' 278 ואילך.
17 ראה ג"כ מו"נ שם פנ"א.
18 ל' הכתוב תהלים מט, יג.
19 וילך לא, יו.
20 ל' הרמב"ם שם פנ"א.
21 פי"ח.

הוספה בשורת הגאולה

כט.

דערביי קען נאָך זיין די שאלה – ווי אַנדערע פרעגן: אפילו בשעת איך אַליין טו מיין עבודה בשלימות, ביז אַז איך דערגרייך צו אַ דרגא וואָס מיין מציאות איז „יפוצו“ (תכלית הביטול) – וואָס העלפט עס, ווען „אתם המעט מכל העמים“¹, און אין דער וועלט אַרום זיינען פאַראַן שבעים אומות וועלכע זיינען אַ ריבוי עצום בכמות בערך צו דער כבשה אחת.²

ובסגנון אחר: וואָס וועט די וועלט און וואָס וועלן די אומות זאָגן אויף דעם וואָס אַ איד טוט זיין עבודה פון „יפוצו מעינותיך חוצה“, ובמיוחד – אין ממחרת זיין די גאולה האמיתית והשלימה, זיי פאַרשטייען דאָך ניט וואָס דאָס מיינט?! ס'איז טאַקע גאָר אַ גרויסע און הויכע עבודה – אָבער מ'דאַרף זיך דאָך לכאורה רעכענען – טענה'ט ער – מיט דער וועלט!

איז דער ענטפער אויף דעם: די וועלט איז שוין צוגעגרייט, פאַרטיק! בשעת אַ איד וועט טאָן זיין עבודה כדבעי – באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, וביחד עם זה ווי דאָס איז אָנגעטאָן אין די כלים פון לבושי הטבע – וועט ער זען ווי דער עולם, טבע העולם און אומות העולם זיינען אים מסייע אין זיין עבודה.

... עאכו"כ איצטער, ווען מ'האָט ניט כו"כ פון די אַלע מניעות ועיכובים [וכאמור לעיל, אַז אויך אין מדינה ההיא זיינען געוואָרן שינויים גדולים לטוב], ואדרבה – אין דער וועלט אַליין זעט מען די נסים ונפלאות וואָס קומען פאַר בפרט אין די לעצטע יאָרן [שנת נסים, און שנת אראנו נפלאות] – איז שוין הגיע הזמן, אַז הגם וואָס עס דאַרף זיין אַן ענין שלמעלה ממדידה והגבלה – נסים ונפלאות, ביז די נסים ונפלאות פון דער גאולה האמיתית והשלימה – נעמט עס דורך אויך

(1) ואתחנן ז, ז.

(2) תנחומא תולדות ה. אסת"ר פ"י, יא. פס"ר פ"ט, ב.

לקוטי

כלומר, איננה נחבאת ומכוסה בלבושי הטבע. לגבי השגחה זו אומר הרמב"ם שהיא בהתאם לדביקות שכל האדם באלקות, ועל דומם צומחחי ורשעים איננה קיימת השגחה זו (באופן פרטי, אלא על כללות המין בלבד);

(ב) השגחה חיצונית: השגחה המלוּבשת בלבושי הטבע. השגחה זו קיימת לגבי כל הנבראים (בהתאם לשיטת הבעש"ט).

יוצא אפוא, שגם לדעת הרמב"ם קיימת השגחה פרטית על רשעים, אלא שוהי אצלם השגחה חיצונית, מכוסה בלבוש טבעי, כך שאין ניכר כיצד כל פרט מגיע מאת הקב"ה.

ואין זו סתירה לנאמר „ומצאווה רעות .. מצאוני הרעות...“ וכפי שמפרש זאת הרמב"ם: „מופקר למקרה – כיוון שהנהגה זו עצמה נובעת מהשגחה פרטית²⁷; „והסתרתני פני...“, אין כאן טיולוך ההשגחה, אלא „והסתרתני פני“ – הסתרה על ההשגחה הפנימית, עד כדי כך שהאדם עלול לחשוב בטעות שצרותיו באות בדרך של „מצאוני“, לפני „מנהג העולם“²⁸ או „נקרה נקריית“²⁸, אבל למעשה קיימת השגחה עליונה גם כאן על כל פרט ופרט.

27) ראה שומר אמונים בסופו (נעתק ברשימה הנ"ל שם ס"ע 278 ואילך): „אין שום דבר הווה במקרה בלתי כוונה והשגחה אלקית כדכתיב והלכתי עמכם בקרי, הרי שאפילו מדריגת המקרה מיוחסת לו ית' כי הכל מאתו בהשגח"פ". וראה ברשימה הנ"ל שם ע' 279 (בנוגע לדצ"ח). וברמב"ם הל' תעניות (פ"א ה"ג): כשאביא עליכם צרה כו' אוסיף לכם חמת אותו קרי –

אבל זהו גם להשיטה שאין השגח"פ על דצ"ח ו, ענין אישיהם הוא במקרה גמור לא בגזירת השי"ת (שו"א שם), אלא שגם „מדרי' המקרה מיוחסת לו ית'“ – אבל שיטת הבעש"ט היא ד, הוא ית' גור אומר אשר דשא פרטי זה ה' יח' כו" (ד"ה ע"כ יאמרו תרצ"ו – סה"מ קונטרסים ח"ב ע' 740. וראה יתירה מו – הוספת לכש"ט ס' קכא ובערה שם), אלא שוה גופא הוא בהתלבשות בלבושי הטבע כו' (ועד"ו בענין, והסתרתני גו' ומצאוהו גו").

28) ל' הרמב"ם הל' תעניות שם.

קרח

ו. „אלקי הרוחות לכל בשר“ – השגחה פרטית גם על רשעים

לפי האמור לעיל מובן הקשר שבין ההקדמה „אלקי הרוחות לכל בשר“ לבין הטענה האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף“:

כאמור (בסעיף א') כוללות המילים „כל בשר“ גם לא־יהודים, כפי שמסביר הרוגוטשובי²⁹ את הפסוק⁵ „אני ה' אלקי כל בשר“, (מיוסד על הציטוט שלעיל מן התלמוד הירושלמי⁴) – „ר"ל השגחה פרטית גם בבני־נח“;

וזהו יסוד טענתם של משה ואהרן, שהקדוש־ברוך־הוא צריך להשגיה באופן פרטי ולהבחין בין אלו ש„סרחו עלי“ לבין ה„חוטא“ – למרות שכולם כלולים בסוג של „סכלים“ ו„רשעים“, שהרי הקדוש־ברוך־הוא הוא „יודע מחשבות“ גם של בני־נח, וגם עליהם חלה השגחה פרטית (גם אם אין אצלם דביקות השכל באלקות³⁰), ובודאי הוא „יודע מחשבות“ ומשגיה באופן פרטי על כל יהודי, ואפילו כאלו שבגלוי התנתקו ר"ל מאלקות.

ז. גם ההשגחה על יהודי חוטא

היא פנימית

למרות, שכאשר יהודי אינו עושה רצונו של מקום, הרי ההשגחה עליו דומה להשגחה על אומות־העולם, השגחה חיצונית, המכוסה בלבוש טבעי, בכל־זאת ישנו הבדל מהותי בין דרך ה„התלבשות“ של ההשגחה על יהודים, לבין, להבדיל, של ההשגחה על אומות־העולם:

חיותם של אומות־העולם נובעת מבחינת

29) עה"ת – הפטורת בהר.

30) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"י"ח ע' 184 הערה 50 ובשו"ג שם.

חיצוניות, שם אלקים (בגימטריא – הטבע), ולכן הם מוסרים בעיקר לדרכי הטבע, ולפיכך ההשגחה עליהם היא מלכתחילה רק על-ידי שם אלקים, בדרגת האלקות המלוּבשת בדרכי הטבע³¹.

ואילו ההשגחה הפרטית על היהודים, שחיותם נובעת משם „הוי“, היא מ„שם הוי“ עצמו³², וזוהי השגחה פנימית וגלויה.

וכאשר ההשגחה הפרטית על יהודים שאינם עושים רצונו של מקום מוסתרת בלבוש טבעי, הרי אין הכוונה בכך, שח"ו ההשגחה בדרגת שם הוי מוסתרת מהם – שהרי בכל מצב שיהודים נמצאים, תמיד הם „עם קרובו לגבי שם הוי“³³ (שבין כך ובין כך בני הם³⁴) – אלא, שההשגחה היא מ„שם הוי“ עצמו³⁵ כפי שהיא מתלבשת בשם אלקים. וזוהי הדיוק בביטוי „והסתרתני פני“ – זהו רק הסתר של „פני“, הסתר על ההשגחה הפנימית, כמוסבר לעיל. לפיכך ניתן להגיע על-ידי התבוננות בשכל למסקנה שישנה השגחה פרטית³⁵, ובאמצעות זאת נעשית זו השגחה גלויה על כל פרט ופרט של כל יהודי, גם כאשר הם אינם „עושין רצונו...“.

31 ראה בכ"ז ס' הערכים-חב"ד ע' אומות העולם ע' שא ואילך וש"ג.

32 ד"ה והנה נת'ל תרס"ג. ועד"ו בד"ח שם. ד"ה צהר תעשה תרע"ג.

33 ל' המאמר – ד"ה והנה נת'ל שם. וראה ד"ה צהר שם. לקו"ד ח"א פד, סע"א. היום יום ע' קח.

ואף שבד"ח שם כ' דהשגחה הפנימית הוא כשעושין רצונו כו', ובד"ה צהר שם: וגם בירידת הנשמות למטה ה"ה בבח' קירוב לשם הוי ע"י התומ"צ .. ועי"ו הם עם קרובו כו' – נלפענ"ד שזוהו רק בנוגע לגילוי ההשגחה בכוחות הגלויים של הנשמה.

34 ראה קידושין לו, א. ספרי האוינו לב, ה (ושם משמע דגם ר"י הודה לר"מ). במדב"ר פ"ב, טו. ועוד.

35 להעיר מד"ה צהר שם: רק נש"י יודעים ומשיגים כו' שהכל הוא השפעה אלוהית כו' כאשר משים לבו ודעתו לזה יכול לראות ברא' חושיות ממש ההשגחה אלקית בהנהגת העולם.

ת. זוקא השפעתה של תשובה הנובעת מהסתרה היא החזקה יותר

בכך מוסברת גם התכלית של ההנהגה מסוג של „והסתרתני פני...“, שבאמצעותה ניתן לחשוב בטעות שהצרות באות באופן של „מצאוני“, מעצמן, ולא מאת הקדוש-ברוך-הוא, וכדלהלן –

לכאורה ניתן לשאול: מטרתה של ההנהגה היא לעורר יהודים לתשובה, וכיצד יכול המצב של „והסתרתני...“ לעורר יהודי לתשובה לקדוש-ברוך-הוא, בעוד הוא איננו חש בכך שהיורים באים בהשגחה פרטית מאת ה', ועלול לחשוב שזוהו „נקרה נקריית“, ולא בכונה כדי לעוררו לתשובה?

אלא, שכיוון שה„והסתרתני“ הוא בחיצוניות בלבד, בעוד אשר בפנימיות קיימת גם אז השגחה של שם הוי על כל פרט ופרט, לפיכך קיים בענין זה כח לעורר אצל יהודים רצון לתשובה לאלקות, ואדרבה:

כיוון שההשגחה של שם הוי אינה קיימת בשייכות לכוחות הגלויים של עם ישראל (שהרי אין ההשגחה נראית – „והסתרתני“), אלא בקשר לעצם מהותו, הרי משפיע הדבר על עצמיותו.

וכידוע³⁶, שדוקא התשובה הבאה בגלל עוצם הריחוק, מניעה את עצם הנפש ממש, ומשפיעה על כללות העבודה הרוחנית, בעוד אשר תשובתם של צדיקים, איננה משפיעה כל-כך על כללות העבודה הרוחנית, אלא רק מוסיפה להשלימות.

ט. „אני מודיע“ – השגחה גלויה

לפי זה מובן הדיוק בתשובת הקדוש-ברוך-

36 ראה שע"ת ח"ב חינוך פמ"ח. ועוד.

הוא למשה: „יפה אמרת אני יודע ומודיע מי חטא ומי לא חטא“, כדלהלן:

לא יהיה זה רק כפי טענת משה ואהרן, שהקדוש-ברוך-הוא הוא „יודע מחשבות“, השגחה פרטית על כל בני ישראל, כולל יהודים מסוגם של עדת קרח, שהיא קיימת גם אצל „כל בשר“, אצל אומות העולם, אלא „אני יודע ומודיע מי חטא ומי לא חטא“ – השגחה פרטית זו תהא באופן גלוי, כולם יראו בעיני

בשר כיצד הקדוש-ברוך-הוא משגיח בהשגחה פרטית ומציל את אלו אשר „לא חטאו“, גם אם היה אצלם ענין של „סרחו“.

ואופן השגחה כזה, שגם על סוג זה של אנשים תחול השגחה פרטית בגלוי, קיים רק אצל עם ישראל, אצל „עם קרובו“ של הקדוש-ברוך-הוא.

(משיחת ש"פ קרח תשל"ג)

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו זרבינו

מלך המשיח

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו זרבינו מלך המשיח

לעולם ועד